

แบบฟอร์ม Knowledge Capture

เรื่อง เทคนิค วิธีการปลูกสร้างสวนป่าพัฒนาหรือปลูกใหม่

สรุปโดย นายอดิสร ด่านพานิชย์ หัวหน้างาน (ระดับ ๖) งานสวนป่าวังกระแจะ

หน่วยงาน องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตบ้านโป่ง องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคกลาง

๑. บริบท หรือความเป็นมา

ไม้สักเป็นไม้เนื้อแข็งเขตร้อน มีถิ่นกำเนิดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะในพม่า ลาว ไทย และอินเดีย ลักษณะเด่นของไม้สักคือมีน้ำมันธรรมชาติในเนื้อไม้ ช่วยป้องกันปลวก เชื้อรา และการบิดงอ จึงเป็นไม้ที่นิยมใช้ในงานเฟอร์นิเจอร์ รั้ว ไม้ และงานโครงสร้างภายนอก วงจรชีวิตของไม้สัก มีความสำคัญต่อคุณภาพไม้เป็นอย่างมาก ยิ่งปลูกนานเท่าไร เนื้อไม้ยิ่งแน่น ลายไม้สวย และมีความทนทานสูงขึ้น

ในการปลูกสร้างสวนป่าให้ได้ผลผลิตที่ดี และมีคุณภาพ การจัดการบริหารจัดการสวนป่าตั้งแต่ขั้นตอนการจัดเตรียมกล้า จนถึงการบริหารจัดการตามหลักวนวัฒนวิทยา ล้วนแต่มีความสำคัญ อันจะทำให้ห้องปฏิบัติการอุตสาหกรรมป่าไม้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากผลผลิตไม้ในอนาคต

๒. วิธีการ / ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ได้เรียนรู้

๒.๑ การเตรียมพื้นที่

๒.๑.๑ การเตรียมพื้นที่ปลูก เป็นหนึ่งในขั้นตอนการปลูกไม้สักที่มีความสำคัญ หากไม่มีการเตรียมพื้นที่ที่ดีจะมีผลต่อการเจริญเติบโตของไม้ในแปลง โดยในการเตรียมพื้นที่ต้องพิจารณาสภาพพื้นที่ วัตถุประสงค์ของการปลูกไม้ และงบประมาณที่ได้รับมาพิจารณา

๒.๑.๒ ดำเนินการเก็บริบ โดยเครื่องจักรกล และสารเคมี ร่วมกัน ซึ่งในการใช้สารเคมีควบคุมความรุนแรงของวัชพืชก่อนเริ่มการปลูกนั้นมีส่วนสำคัญ โดยเริ่มการฉีดพ่นสารเคมีก่อนการปลูกประมาณ ๑๕ วันก่อนการปลูก ทั้งนี้ควรเริ่มดำเนินการเตรียมพื้นที่ในช่วงเดือนมกราคม และแล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม

๒.๒ การปลูก

การปลูกควรดำเนินการในช่วงเดือนพฤษภาคมซึ่งเป็นช่วงต้นฤดูฝน โดยเน้นเป็นช่วงที่มีความชื้นที่เหมาะสม ขุดหลุมปลูกเพื่อรองรับน้ำฝนก่อนการปลูกจะทำให้มีความชื้นในหลุมปลูกที่ดี การปลูกจะต้องทำด้วยความระมัดระวังเพื่อป้องกันมิให้กล้าที่จัดเตรียมไว้ได้รับความกระทบกระเทือน โดยเฉพาะส่วนยอด และราก ลำเลียงกล้าไม้มายังแปลงปลูกแล้วให้วางเรียงกล้าบริเวณปากหลุมที่ขุด และเตรียมหลุมรอไว้ หลุมละ ๑ กล้า แล้วค่อยๆ วางกล้าไม้ลงในหลุมปลูกโดยตั้งกล้าไม้ให้ตรงกลบดินลงในหลุม โดยใช้ดินชั้นที่ขุดขึ้นมาใส่ลงไปโดยรอบแล้วใช้มือกดดินให้แน่นหรือใช้เท้าเหยียบโดยรอบกล้าไม้ที่ปลูกเพื่อให้แน่ใจว่าดินอัดแน่น ระดับดินที่กลบหลุมควรให้เป็นแอ่งลึกกว่าระดับดินโดยรอบเล็กน้อย เพื่อให้เป็นแอ่งรับน้ำฝนเลี้ยงต้นไม้ต่อไปจากนั้นใช้ดินแห้งหรือผิวหน้าดินที่อยู่ข้างๆ โรยปิดทับรอบๆ กล้าไม้อีกชั้นหนึ่งแบบหลวมๆ และหนาพอประมาณ เพื่อไม่ให้ผิวหน้าดินส่วนที่ยังขึ้นถูกแสงแดดและลมพัดโดยตรง เพื่อเป็นการควบคุมความชื้นด้านล่างให้สูญเสียให้น้อยที่สุด

๒.๓ การดูแลรักษา

๒.๓.๑ การกำจัดวัชพืช ไม่สักเป็นพืชที่มีความต้องการแสง และสามารถแก่งแย่งธาตุอาหารในดินกับวัชพืชในระยะแรกได้ไม่มาก การกำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในช่วงปีแรกมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง ไม่ควรให้วัชพืชเหล่านั้นขึ้นปกคลุมต้นสัก อีกทั้งเถาวัลย์ต้องทำการกำจัดออกเพื่อไม่ให้ขึ้นเกี่ยวพันลำต้นเพราะจะทำให้เสียรูปทรงต้น การกำจัดวัชพืชสามารถดำเนินการโดยใช้แรงงานคน หรือสารเคมี(สารเคมีใช้เฉพาะก่อนการปลูก) โดยดำเนินการก่อนการใส่ปุ๋ย เพื่อมิให้วัชพืชเหล่านั้นมาแก่งธาตุอาหาร

๒.๓.๒ การใส่ปุ๋ย ใส่หลังจากกำจัดวัชพืช ในปีแรก จำนวน ๑๕ กรัม/ต้น โดยขุดหลุมในแถวปลูก ๒ ข้าง ห่างจากโคนต้น ประมาณ ๑๕-๒๐ ซม. แล้วใส่ปุ๋ยและกลบหลุมให้แน่น

๓. เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

๓.๑ ในการเตรียมพื้นที่หลักจากเก็บปรับปรุงแปลงต้องสะอาด ไม่ควรให้มีเศษเหลือจากการเก็บซึ่งจะทำให้การกำจัดวัชพืชหลังการปลูกสามารถจัดการได้ง่ายขึ้น

๓.๒ กล้าไม้ที่อายุเหมาะสมสำหรับนำไปปลูกควรมีอายุประมาณ ๕ เดือนขึ้นไป ความสูงเฉลี่ยประมาณ ๓๐ ซม.

๓.๒ ในการปลูกช่วงก่อนที่เข้าฤดูฝน ควรขุดหลุมทิ้งไว้ก่อนวันปลูก เพื่อช่วยให้ในหลุมปลูกมีความชื้นในดินที่มาก ซึ่งจะทำให้ต้นกล้าสักที่ปลูกได้รับความชื้นเพียงพอในช่วงกล้าไม้ตั้งตัว

๓.๓ หลุมปลูก ระดับดินที่กลบหลุมควรให้เป็นแอ่งลึกกว่าระดับดินโดยรอบเล็กน้อย เพื่อให้เป็นแอ่งรับน้ำฝน

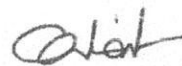
๓.๔ ในการดำเนินการใส่ปุ๋ย ปริมาณที่ใส่ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดิน ขนาดต้นไม้ ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นแปลงๆ ไป โดยใช้หลักว่าใส่ปริมาณน้อยแต่ใส่ถี่ขึ้น ต้นไม้จะใช้ประโยชน์จากปุ๋ยได้เต็มที่

๔. ประเด็นความรู้ที่สำคัญ

ในการปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจนั้น การบริหารจัดการพื้นที่ การดูแลรักษาต้นไม้ที่ปลูกนั้นมีส่วนสำคัญ เพื่อให้การจัดการสวนป่าเป็นการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน มีประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารจัดการต้องเป็นไปตามหลักวนวัฒนวิทยา และหัวหน้าสวนป่านั้นตามแนวทางของท่าน ศ.ดร. อำนวย คอวนิช “ความสำเร็จของการปลูกสร้างสวนป่าแต่ละหน่วย ขึ้นอยู่กับหัวหน้าสวนถึง ๗๕% ส่วนอีก ๒๕% ขึ้นอยู่กับแผนงานที่วางไว้ และการเตรียมงานอย่างอื่น ดังที่ทราบมาแล้วว่าการปลูกสร้างสวนป่าในปัจจุบันได้อาศัยความรู้และความสามารถในทางสังคมและมนุษย์สัมพันธ์เป็นอย่างมาก และดูจะมากกว่าวิชาการป่าไม้เสียด้วยซ้ำ”

๕. บทสรุป

ไม้สักเป็นไม้รอบตัดฟันระยะยาว เก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในระยะเวลานานถึง ๓๐ ปี ในการปลูกสร้างสวนป่าให้ได้ผลผลิตที่ดี และมีคุณภาพ การจัดการบริหารจัดการสวนป่าตั้งแต่ขั้นตอนการจัดเตรียมกล้า จนถึงการทำไม้ ล้วนแต่มีความสำคัญ ซึ่งจะทำให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากผลผลิตไม้ในอนาคต ส่งผลให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ และรายได้ และ สังคม สร้างงานในชนบท ทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน

(นายอดิสร ค่านพานิชย์)

หัวหน้างาน (ระดับ ๖) งานสวนป่าวังกระแจะ
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตบ้านโป่ง